

C o r o n a e u s V a s k a L ő r i n c

A debreceni református kollégium törvényeit aláírt tanulók névsorában 1614 július 12-én találjuk "Laurentius Coronensis"-t.¹⁾ Az ő személye után nyomozva, Kis-Várdai F. János egyetemi hallgatónak egy 1627-ben Maccovius János franekerai teológiai professzor elnöklete alatt tartott vitatkozását találjuk, amelyben "Zétésis Theologiké Eptamérés" címen Enyedi György egykori unitárius püspöknek "Explicationes Locorum Veteris et Novi Testamenti, ex quibus trinitatis dogma stabiliri solet" című könyvét támadja. E 38 levélnyi terjedelmű disputációt azután mind kolozsvári férfiaknak, úgy mint idősebb Filstich Péter ötvös céhmesternek, aranybevéltónak, a nagybányai fejedelmi kamara inspektorának, továbbá Tiszabecsi P. Tamás kolozsvári elsőpapnak, valamint Coronaeus A. Lőrinc ugyancsak kolozsvári második papnak ajánlotta.²⁾

A kolozsvári református egyházközségnek 1689-ben megkezdett jegyzőkönyve felsorolja az ekklézsia papjait, közöttük Tiszabecsi P. Tamás lelkipásztortársaként említi Vaska Lőrincet.³⁾

Ezek után szükséges a Coronaeus és a Vaska /helyesebben Vaska/ névvel nevezett papok személyének azonosítását megkísértenünk. Valóban ezt is könnyen megtehetjük. Ugyanis Vaska Béla néhai kőkösi unitárius lelkipásztor őrizett egy 1628 május 30-án Gyulafehérvárott kiállított címeres nemeslevelet, amelyet Bethlen Gábor adományozott Vaska Lőrinc nevezetű református vallásu udvari papjának és Kósa Katalin nevű feleségének s egyuttal Borberekén a Szász-utcában levő házát, valamint a Vereshegyen levő szüllejét minden köztehortól mentesítette. Az ármálist az 1629 évi április 19-i fehérvári országgyűlésen Fráter István ítélőmester hirdette

1) Thury Etele: Iskolatörténeti adattár. II. 104.

2) RMK. III. 1407. sz.

3) "Series rerum" 354. /A kolozsvári ref. egyházközség levéltárában./

ki. Bizonyos, hogy Vaskáék fiatal házások voltak; ugyanis még nem volt gyermekük, minthogy a nemeslevélben egynek sincsen a neve felsorolva.

A címer képe már egymagában is Vaska papnivoltát bizonyítja: ugyanis felhőkön egymással szemben álló két angyal, akik közül a jobboldali két Mózes-táblát, a baloldali egy mennát, vagyis égi kenyeret tart. A személyazonosságról a címerszerző érdemeinek felsorolása ad bizonyosságot: "Perpendentes itaque fidelis nostri reverendi viri Laurentii Vaska de Corona, honestissimis ibidem parentibus in regno nostro Transylvaniae orti, ibique a teneris unguiculis in doctrina et moribus pie sancteque educati, multifariaque rerum divinarum et humanarum scientia praediti, fidelia servitia, unde multis jam ab hinc annis, fidelissimum Ecclesiae Christi orthodoxae ministrum variis in locis egisse, et nunc quoque hoc in loco residentiae nostrae pastoratus officio laudatissime fungi, ac in posterum quoque similia servitia pari animi alacritate exhibiturus et impensurus velle dicitur."⁴⁾

E sorok tehát nemcsak a két személy /Brassai Vaska Lőrinc/azonosságát, hanem - mint udvari papnak - dicséretes voltát /hoc in loco residentiae nostrae pastoratus officio laudatissime fungi/ is bizonyítja.

Tisztos szülőktől származván, Brassóban született, eredetük azonban Háromszékből indult ki. Így találtam 1602 augusztus 1-én Dálnokon nemes Vaska Tamást, valamint lófő Vaska Mátét, Jánost és Lukácsot.⁵⁾ Majd a Bethlen Gábor által tartatott s 1635 október 25-én Kolozsvárt összeírt lustrakönyvben: ugyancsak Dálnokon, mint "Primipili Veteres": Vaska Gábor schola-mestert és Vaska András schola-mestert, nemkülönben, mint "Viduae"-t: Vaska tamásné m(eg)h(alt). Fiai scholában lak(nak)."⁶⁾ Hihető, hogy a két iskolamester valamelyikének fia az itt említett lelkipásztor.

Minthogy Vaska Lőrincet Bethlen Gábor udvari papjaképpen választotta ki, bizonyos, hogy jeles és képzett férfiú lehetett, éppen ezért talán pótolhatatlan veszteség, hogy tanulmányairól, vallási felfogásáról és munkálkodásáról semmi adat sem maradt ránk.

4) Sándor Imre: Czimerlevelek. I. 142. sz.

5) Székely oklevéltár. VI. 177-78, 218.

6) Háromszék 1635. évi lustrakönyve. 166/A. és B. lev.